

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

Təsdiq edirəm
Tədrisin təşkili və təlim
texnologiyaları üzrə prorektor v.i.e:

 dos. Zaur Məmmədov
"_____" "_____" 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: 050402 - Biznesin idarəedilməsi

Fakültə: "İqtisadiyyat və idarəetmə"

Kafedra: "İqtisadiyyat və innovativ idarəetmə"

1. Fənn haqqında məlumat :

Fənnin adı: Biznesin əsasları (İşçi tədris proqramı kafedranın 16 dekabr 2024-cü il 04 sayılı protokolu ilə təsdiq edilmişdir)

Fənnin kodu: IPFS-B02

Tədris ili: I (2024-2025). Semestr: I

Tədris yükü cəmi: Auditoriya yükü-20 saat: (Mühazirə 10 saat, seminar 10 saat).

Təhsilalma forması: Qiyabi

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 5

II Müəllim haqqında məlumat:

Fənni tədris edən müəllimin adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: b.v.m. Axundov
Firdovsi Allahverdi oğlu

Məsləhət günləri və saatları: -II gün saat 10⁰⁰-12⁰⁰

E-mail ünvanı: - a.fir.akh@mail.ru

Kafedranın hüquqi ünvanı: Lənkəran şəhəri, Füzuli küç., 170 a

III. Tövsiyyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodiki materiallar:

Əsas:

1. Biznesin əsasları. Dərslik. Prof.A.B.Abbasovun ümumi elmi redaktəsi ilə. Bakı: «Nurlan», 2009. - 656 s.

2. A.Bayramov: "Biznes və Menecementin əsasları", "Elm və təhsil", Bakı-2011

3. Рубин Ю.Б., Потанова О.Н. Основы бизнеса. М.: Московская финансово-промышленная академия. 2010. – 108 с.

4. Разберг Б.А. Основы бизнеса. М.: 1995

Əlavə:

5. Abbasov A.B. Sahibkarlıq fəaliyyəti: növləri, təşəkkülü və inkişaf problemləri. Dərs vəsaiti. Bakı: "İqtisad Universiteti" nəşriyyatı, 1998. – 212 s.

6. Abbasov S.A. Maliyyə menecmenti: təşkili və təkmilləşdirilməsi problemləri. Bakı: Elm və Təhsil nəşriyyatı, 2009. – 288 s.

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün ilki olaraq "Makroiqtisadiyyat, "Mikroiqtisadiyyat" və "İnsan resurslarının idarə edilməsi" kimi fənlərin tədrisi zəruridir.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda "Dünya iqtisadiyyatı", "Biznesin idarəedilməsi" və "Kommersiya fəaliyyətinin əsasları" kimi fənlərin tədrisinə ehtiyac vardır.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Biznes milli iqtisadiyyatın bazar prinsipləri əsasında formalaşması və davamlı inkişafı üçün zəruri şərtidir. Biznesin və onun mühüm istiqaməti olan sahibkarlıq fəaliyyətinin inkişafı yeni iş yerlərinin yaradılmasında, əhalinin rifahının yaxşılaşdırılmasında, bazarda sağlam rəqabət mühitinin formalaşmasında, sosial-iqtisadi problemlərin müvəffəqiyyətlə həll edilməsində müstəsna əhəmiyyət kəsb edir.

Biznes əlaqələrinin mahiyyəti istehlakçıların tələbatının ödənilməsi və mənfəət əldə etməsi məqsədilə təşəbbüskar insanlar arasında işgüzar münasibətlərin birləşməsidir. Bu zaman biznesin növləri arasında qarşılıqlı əlaqənin formalaşması və onun nəzəri hissəsi ilə tanışlıq mühüm əhəmiyyət daşıyır. "Biznesin əsasları" fənnini mənimsəməklə tələbələr bazar iqtisadiyyatının müxtəlif strukturlarının idarə olunması xüsusiyyətlərini, menecment və marketinq, əmtəə bazarı, maliyyə bazarı, biznesin maliyyələşdirilməsi, iqtisadi risklərin sığortalanması və birja işinin təşkili məsələlərinin nəzəri və praktiki əsaslarını bilməlidirlər. Bundan başqa, "Biznesin əsasları" kursunun öyrənilməsi tələbələrə imkan verir ki, biznesin təşkilinin tipləri və formalarını aydınlaşdırsınlar, xüsusi sahibkarlıq firması yaratsın və qeydiyyatla alsınlar, biznes-plan tərtib etsinlər, investisiya layihələri hazırlasınlar, işgüzar danışıqlar aparmağı və müqavilə bağlamağı bacarsınlar.

"Biznesin əsasları" fənninin öyrənilməsi tələbələrə biznesin cəmiyyət qarşısında artana tələbinə adekvat reaksiya vermək gücü formalaşdırmaq imkan verəcək, onlarda biznesin sağlam əsaslarla qurulması, haqsız rəqabəti arxa planda saxlayaraq biznesin daha innovativ metodları ilə silahalanmaq hədəflərinə yaxınlaşdıracaq. Bunlardan əlavə bu fənnin tədrisi tələbələrə biznesin müxtəlif növləri üzrə ixtisaslaşmaq seçimi yaradacaq, onların gələcəkdə biznesin hər bir növü üzrə ixtisaslaşmasına mühüm yardım etmiş olacaq.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmaz, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır..

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə, 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. Əgər fənn üzrə həm seminar və həm də laboratoriya varsa onda 10 bal seminara, 10 bal isə laboratoriyaya görə verilir.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

-10 bal- tələbə keçilmiş material dərinədən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəfidir.

-9 bal-tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam aça bilir.

-8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;

-7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir

-6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.

-5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.

-4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;

- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;

- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.

-0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semester ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	əla	A
2.	81-90	çox yaxşı	B
3.	71-80	yaxşı	C
4.	61-70	kafi	D
5.	51-60	qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	qeyri-kafi	F

IX.Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam –intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X.Təqvim planı: Mühazirə 10 saat, Seminar 10 saat, **Cəmi: 20 saat**

№	Mövzuların adı	O cümlədən	
		Mühazirə	Seminar
1.	Mövzu 1. Biznes iqtisadi kateqoriya kimi. Biznesn növləri. Biznes sistemləri Plan: 1. Biznes və onun iqtisadi mahiyyəti 2. Biznesin məqsədi və əsas əlamətləri 3. İstehsal biznesi 4. Kommersiya biznesi 5. Maliyyə biznesi 6. Konsultativ biznes 7. Sahibkarlıq biznesi 8. Biznes sistemlərinin mahiyyətləri 9. Sahibkarlıq biznes sisteminin mühüm elementi kimi 10. Biznes subyektləri arasında münasibətlər Mənbə: (1,3,4)	2	2
2.	Mövzu 2. Biznesin ətraf mühit amilləri. Biznesin inkişaf konsepsiyası. İri, orta və kiçik biznes Plan:	2	2

	1. Biznes daxili mühit amilləri 2. Biznesin xarici mühit amilləri 3. Biznesin steykholderləri 4. Biznes əsas konsepsiyaları 5. Biznesin strategiyası 6. Biznesin məqsədinin seçilməsi 7. Fəaliyyətin miqyasına görə biznesin təsnifatı 8. Kiçik biznesin mahiyyəti və sosial əhəmiyyəti 9. Kiçik biznes əhalinin həyat keyfiyyətinin yüksəldilməsi mexanizmi kimi Mənbə: (1,2,3,4)		
3.	Mövzu 3. Biznesin strukturu və subyektləri. Biznesin infrastrukturunu. Biznesdə reklam siyasəti Plan: 1. Biznesin subyektləri 2. Biznesin subyektlərinin işgüzar maraqları 3. Müasir biznesin zəruri xassələri 4. İnfrastrukturun sosial iqtisadi mahiyyəti 5. Maliyyə bazarı 6. İnvestisiya-innovasiya bazarı 7. Qiymətləndirmə bazarı 8. Reklam fəaliyyətinin mahiyyəti 2. Biznesdə reklam fəaliyyətinin təşkili Mənbə:(1,2,3,4)	2	2
4.	Mövzu 4. Biznes sistemində tərəfdaşlıq. Biznesdə risklər. Biznes sistemində rəqabət Plan: 1. Tərəfdaşlıq əlaqələrinin qurulması mexanizmi 2. İnnovasiya biznesi əməkdaşlıq forması kimi 3. Maliyyə münasibətləri sferasında əməkdaşlıq 4. Risk anlayışı və onun yaranma səbəbləri 5. Biznesdə risklərin növləri və onların seçiyyələndirilməsi 6. Maliyyə vəziyyətinə təsir edən amillər 7. Rəqabət anlayışı və onun xarakterik əlamətləri 8. Rəqabətin tipləri 9. Antiinhisar tənzimlənməsinin əhəmiyyəti Mənbə: (1,2,3,4)	2	2
5.	Mövzu 5. Biznes sistemlərində işgüzar fəallıq strategiyası və işgüzar reputasiya. Biznesin maliyyələşməsi mexanizmləri Plan: 1. Biznes strategiyasının seçilməsi 2. Müdafiə strategiyası 3. Hücüm strategiyası 4. İşgüzar reputasiya anlayışı 5. İşgüzar reputasiyanın qiymətləndirilməsi 6. Biznes mədəniyyəti və sahibkarın davranış tərzini 7. Biznesin maliyyələşmə mənbələri: dövlət və özəl maliyyə 8. Lizinq biznesin maliyyələşdirilməsinin effektiv formaları	2	2

9. Faktoring və vençur maliyyələşməsi		
Mənbə: (1,3,4)		
Cəmi:	10	10

XI.Fənn üzrə tələblər:

"Biznesin əsasları" fənnini öyrənməklə tələbə bizneslə bağlı anlayışları, biznesin təşkili zamanı diqqət edilməli olan bütün məsələləri və xarakterik xüsusiyyətləri ətraflı mənimsəməli, biznes bazarının idarə edilməsi və s. haqqında məlumatlar əldə etməlidir.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- Ölkəmizdə biznes sferasının mövcud vəziyyətini təhlil edir;
- Ölkədə biznesin təşkili və inkişafı imkanlarını araşdırır;
- Region üçün xarakterik olan biznes sektorlarını müəyyən edir;
- Bu sahənin inkişaf etdirilməsi ilə bağlı fərqli yanaşmalar ortaya qoya bilir;
- Beynəlxalq təcrübənin ölkəmizdə tətbiqi istiqamətində təhlillər aparır;
- Biznes sferasında fəaliyyətin düzgün qurulmasında şəxsi bacarığını formalaşdırır;

XIII.Tələbələrin fənn haqqında fikirlərinin öyrənilməsi :

XIV. Kollokvium sualları: **kollokvium sualları**

1. Biznes və onun iqtisadi mahiyyəti
2. Biznesin məqsədi və əsas əlamətləri
3. İstehsal biznesi
4. Kommersiya biznesi
5. Maliyyə biznesi
6. Biznes sistemlərinin mahiyyətləri
7. Biznes daxili mühit amilləri
8. Biznesin xarici mühit amilləri
9. Biznes əsas konsepsiyaları
10. Biznesin strategiyası

XV. İmtahan sualları:

1. Biznes və onun iqtisadi mahiyyəti
2. Biznesin məqsədi və əsas əlamətləri
3. İstehsal biznesi
4. Kommersiya biznesi
5. Maliyyə biznesi
6. Konulstativ biznes
7. Sahibkarlıq biznesi
8. Biznes sistemlərinin mahiyyətləri
9. Sahibkarlıq biznes sisteminin mühüm elementi kimi
10. Biznes subyektləri arasında münasibətlər

11. Biznes daxili mühit amilləri
12. Biznesin xarici mühit amilləri
13. Biznesin steykholderləri
14. Biznes əsas konsepsiyaları
15. Biznesin strategiyası
16. Biznesin məqsədinin seçilməsi
17. Fəaliyyətin miqyasına görə biznesin təsnifatı
18. Kiçik biznesin mahiyyəti və sosial əhəmiyyəti
19. Kiçik biznes əhalinin həyat keyfiyyətinin yüksəldilməsi mexanizmi kimi
20. Biznesin subyektləri
21. Biznesin subyektlərinin işgüzar maraqları
22. Müasir biznesin zəruri xassələri
23. İnfrastrukturun sosial iqtisadi mahiyyəti
24. Maliyyə bazarı
25. İnvestisiya-innovasiya bazarı
26. Qiymətləndirmə bazarı
27. Reklam fəaliyyətinin mahiyyəti
28. Biznesdə reklam fəaliyyətinin təşkili
29. Tərəfdaşlıq əlaqələrinin qurulması mexanizmi
30. İnnovasiya biznesi əməkdaşlıq forması kimi
31. Maliyyə münasibətləri sferasında əməkdaşlıq
32. Risk anlayışı və onun yaranma səbəbləri
33. Biznesdə risklərin növləri və onların seçiyələndirilməsi
34. Maliyyə vəziyyətinə təsir edən amillər
35. Rəqabət anlayışı və onun xarakterik əlamətləri
36. Rəqabətin tipləri
37. Antiinhisar tənzimlənməsinin əhəmiyyəti
38. Biznes strategiyasının seçilməsi
39. Müdafiə və hücum strategiyaları
40. İşgüzar reputasiya anlayışı
41. İşgüzar reputasiyanın qiymətləndirilməsi
42. Biznes mədəniyyəti və sahibkarın davranış tərzı
43. Biznesin maliyyələşmə mənbələri: dövlət və özəl maliyyə
44. Lizing biznesin maliyyələşdirilməsinin effektiv formaları
45. Faktoring və vençur maliyyələşməsi

“Biznesin əsasları” fənni üzrə fənninin sillabusu 050402- “Biznesin idarə edilməsi, Menecment ixtisasları üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

Sillabus **“İqtisadiyyat və innovativ idarəetmə”** kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq olunmuşdur (“16 dekabr 2024-cü il, 04 sayılı protokol).

Kafedra müdiri :

Fənn müəllimi:

dos.A.T.Əfəndiyeva

blm. F.A.Axundov